

GEOGRAFSKI POLOŽAJ HRVATSKE

HRVATSKE GEOGRAFSKE,
POVIJESNE I UPRAVNE REGIJE

RELJEF HRVATSKE

Klimatska obilježja Hrvatske

PONAVЉАЊЕ

GEOGRAFSKI POLOŽAJ HRVATSKE

REPUBLIKA HRVATSKA

Službeni naziv: Republika Hrvatska

Površina: 56 594 km² (more 31 067 km²)

25. po površini u Europi

Broj stanovnika: 3,87 mil. st. (2021.)

Glavni grad: Zagreb (665 800 st – 2021.)

himna, zastava i grb – **simboli hrvatske državnosti**

GEOGRAFSKI POLOŽAJ

– SREDNJOEUROPSKA, SREDOZEMNA i
PODUNAVSKA zemlja

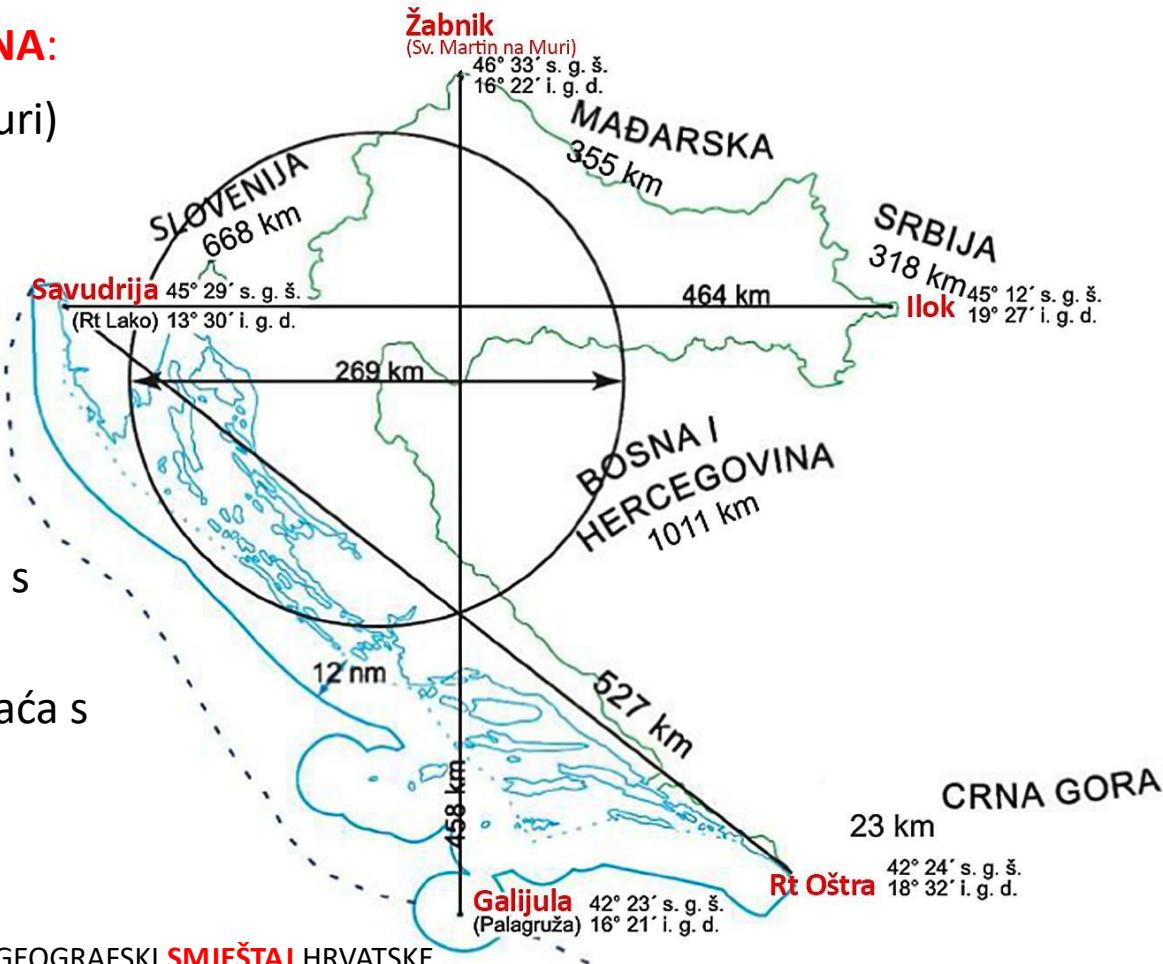
GEOGRAFSKI SMJEŠTAJ

– KRAJNJE TOČKE HRVATSKOG KOPNA:

- naselje Žabnik (Sv. Martin na Muri)
 - Ilok
 - rt Oštra
 - otočić/hrid Galijula (Palagruža)
 - rt Lako (Savudrija)

– GRANICE HRVATSKE:

- **KOPNO**: najdulja s BiH // najkraća s Crnom Gorom
 - **MORE**: najdulja s Italijom // najkraća s Crnom Gorom

KULTURNO-CIVILIZACIJSKI KRUGOVI koji su utjecali na Hrvatsku

– tri kulturno-civilizacijska kruga:

1. SREDNJOEUROPSKI

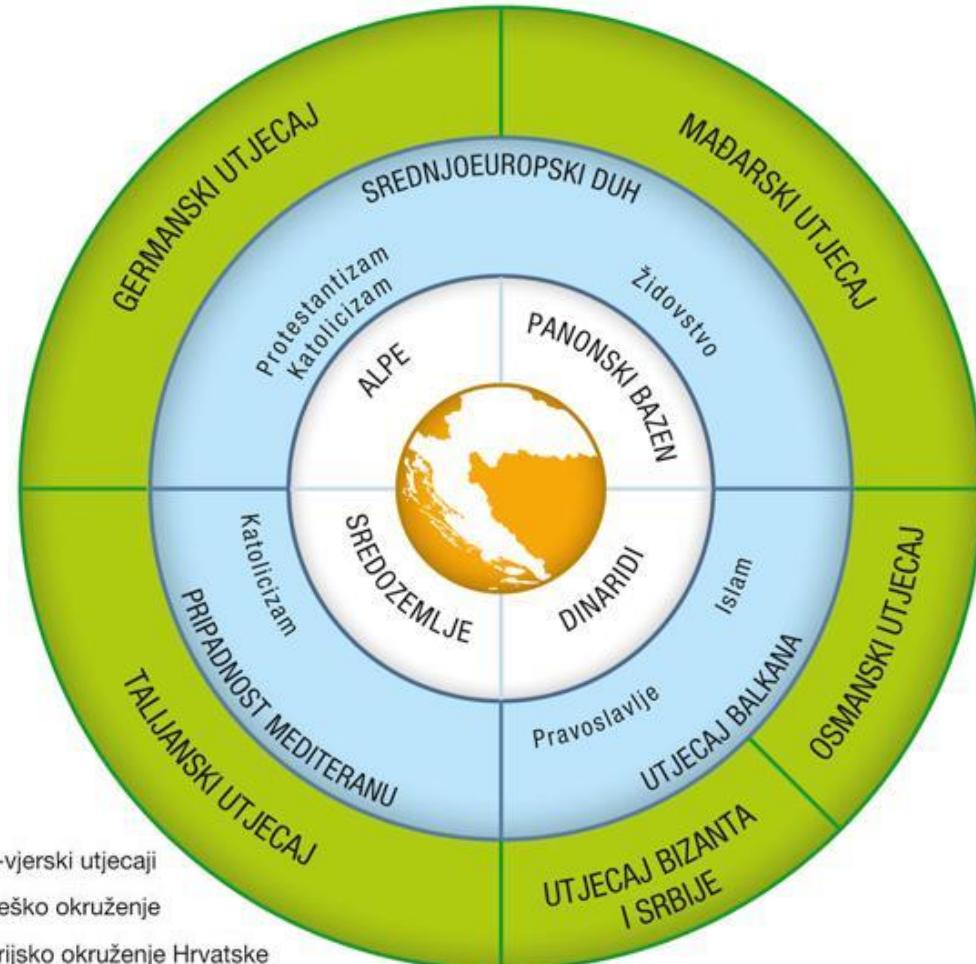
- katolicizam, protestantizam i judaizam
- Njemački jezik

2. SREDOZEMNI

- katolicizam
- Talijanski (romanski) jezik

3. JUGOISTOČNOEUROPSKI ili BALKANSKI

- islam i pravoslavlje
- turcizmi

- Kulturno-vjerski utjecaji
- Geostrateško okruženje
- Ekohistorijsko okruženje Hrvatske

HRVATSKE GEOGRAFSKE, POVIJESNE I UPRAVNE REGIJE

REGIONALIZACIJA HRVATSKE

- tri prirodnogeografske regije:

1. panonsko-peripanonska

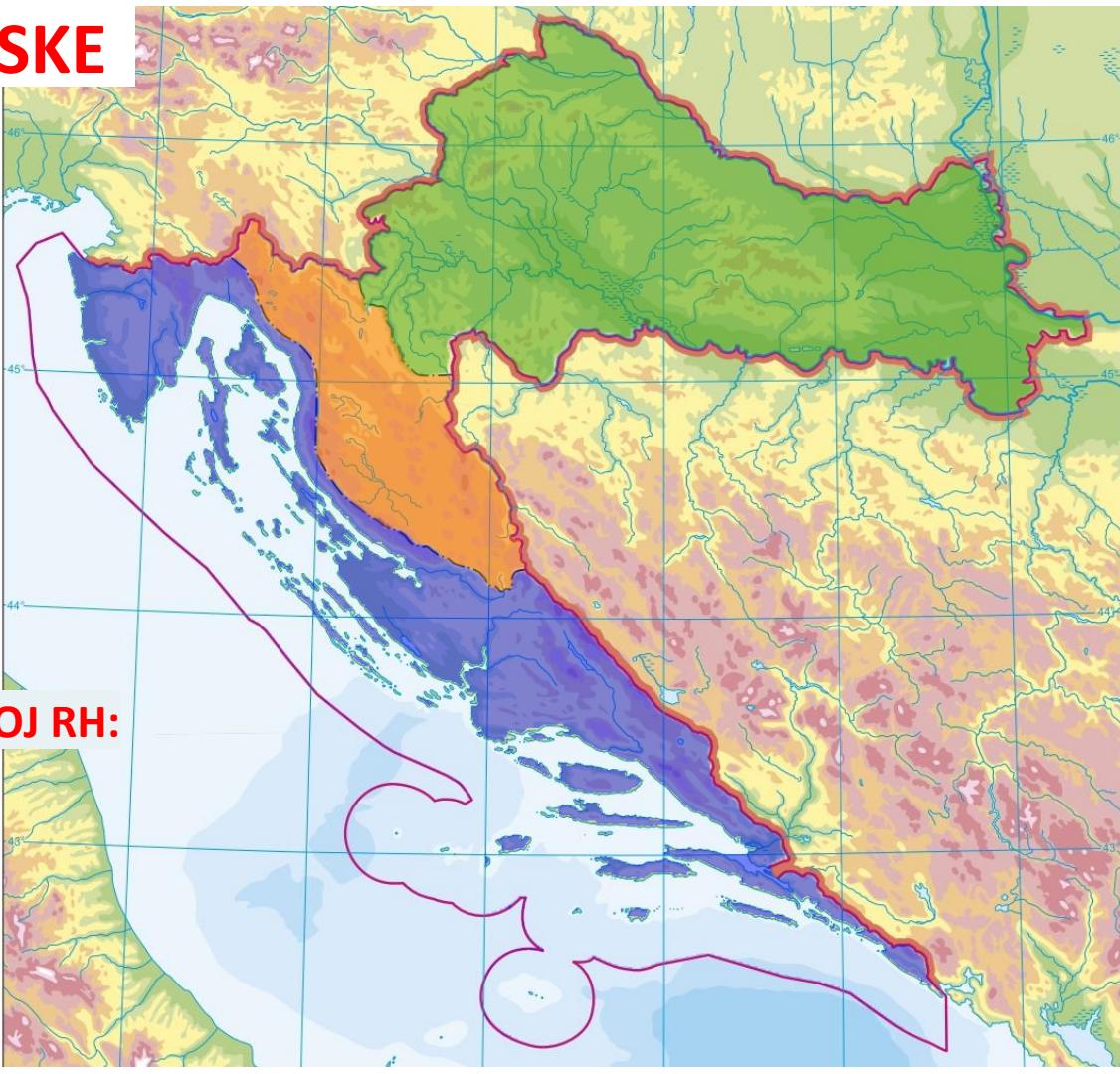
- 54% površine / 67% stanovništva

2. gorsko-kotlinska

- 14% površine / 2% stanovništva

3. primorska (jadranska)

- 32% površine / 31% stanovništva

TERITORIJALNO-SAMOUPRAVNI USTROJ RH:

- **21** županija
- **128** upravna grada
- **428** općina
- **2 NUTS regije**: Kontinentalna i Jadranska Hrvatska

TRADICIONALNE (GEOGRAFSKE) REGIJE

- Međimurje
- Hrvatsko zagorje
- Podravina
- Posavina
- Prigorje
- Moslavina
- Slavonija
- Baranja
- Srijem
- Turopolje
- Banovina
- Kordun
- Pokuplje
- Gorski kotar
- Hrvatsko primorje
- Istra
- Lika
- Krbava
- Ravni kotari
- Zagora
- Poneretvije
- Dubrovnik
- Dalmacija

HRVATSKA I EUROPSKI PROMETNI SMJEROVI

HRVATSKI PROMETNI PRAG

- najkraći put između panonsko-peripanonskog i primorskog dijela Hrvatske
- PRIJEVOJI:
 - Delnička vrata – **724 m**
 - Banska vrata – **1083 m**
 - Vratnik – **698 m**
 - Veliki Alan – **1406 m**
 - Oštarijska vrata – **928 m**
 - Mali Alan – **1045 m**
 - Prezid – **766 m**
- TUNELI:
 - Mala Kapela – **5 821 m**
 - Sveti Rok – **5 679 m**

PANEUROPSKI PROMETNI PRAVCI

– paneuropski koridori koji prolaze Hrvatskom:

- **X** (Salzburg – Ljubljana – Zagreb – Skopje – Solun)
- **Vb** (Budimpešta – Zagreb – Rijeka)
- **Vc** (Budimpešta – Osijek – Sarajevo – Ploče)
- **VII** – rijeka Dunav (od Njemačke do Crnog mora)

RELJEF HRVATSKE

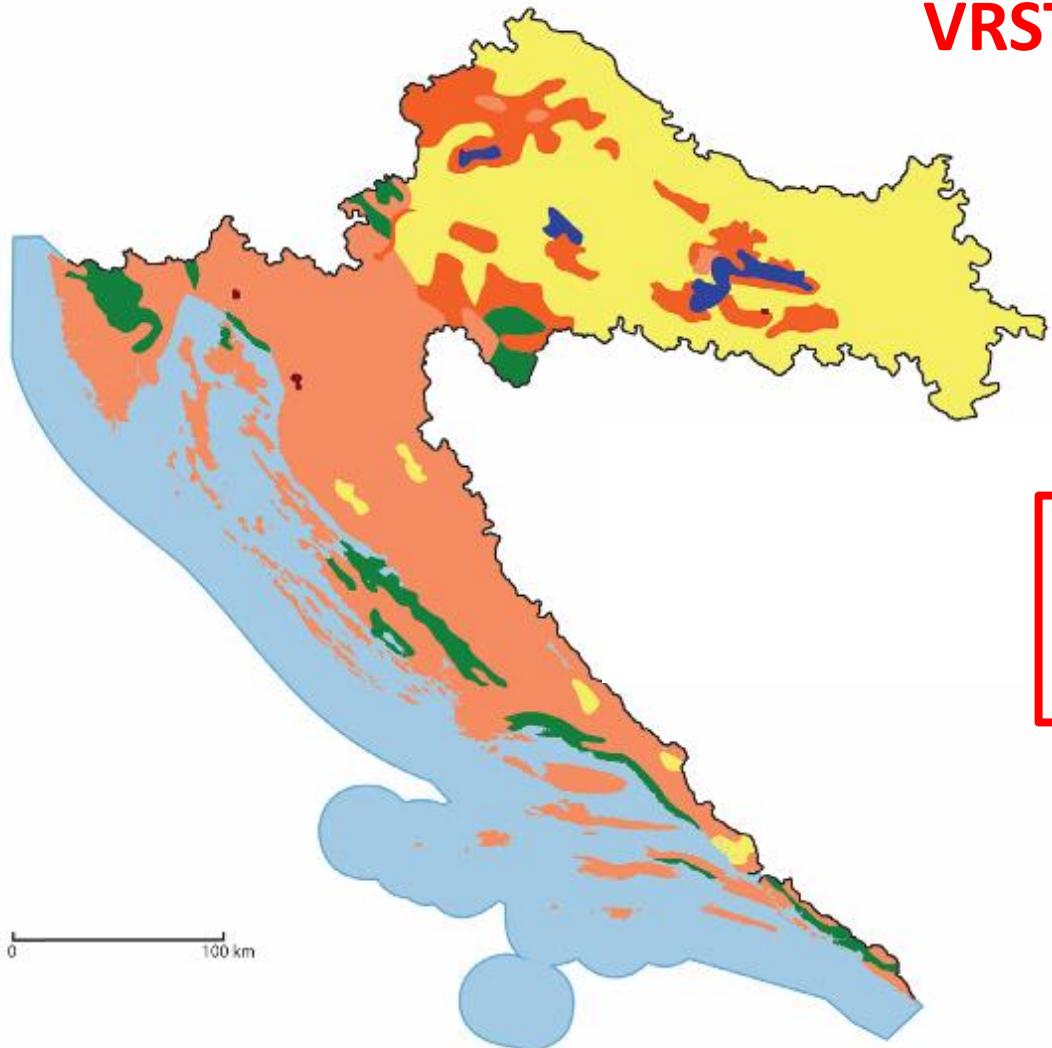

VRSTE STIJENA

- **magmatske** (vulkanske) – nastaju hlađenjem i očvršćivanjem magme i lave (*bazalt*) – **1%** površinskih stijena RH
- **metamorfne** (preobražene) – nastaju preoblikovanjem ostalih stijena u dubinama Zemlje (*škriljavac i gnajs*) – **2 - 4%** površinskih stijena RH // **najstarije**
- **sedimentne** (taložne) – nastaju taloženjem trošenog materijala od ostalih stijena (*vapnenac i dolomit*) – **oko 95%** površinskih stijena RH // **najmlađe**

VRSTE STIJENA U HRVATSKOJ

[dark red square]	eruptivne stijene
[green square]	fliš
[light orange square]	vapnenci i dolomiti (mezozojski)
[orange square]	vapnenci i dolomiti (kenozojski)
[yellow square]	glina, šljunak, pijesak, prapor
[blue square]	metamorfne stijene

SEDIMENTNE

OBЛИCI RELJEFA HRVATSKE

– oblici reljefa RH:

- krški
- riječni
- padinski
- obalni reljef

KRŠKI RELJEF

- obuhvaća primorski i gorski dio Hrvatske – **više od 50% površine RH**
- vezan je za vodopropusne i topljive **vapnence** i **dolomite**
- krški reljefni oblici:
 - **površinski**: kamenice, škrape, ponikve, uvale, krška polja (Gacko, Ličko, Krbavsko, Imotsko...), zaravni u kršu...
 - **u unutrašnjosti**: špilje i jame
- špiljski sustav **Đula-Medvednica** kod Ogulina (16,4 km), **Lukina jama – Trojama** u NP Sj. Velebit (1421 m duboka – među 20 najdubljih jama u svijetu)
- **sedrene pregrade (barijere)** – nastale taloženjem kalcijeva karbonata iz vode – Plitvička jezera, slapovi Krke
- špiljski ukras – **sige** (stalagmiti, stalaktiti i stalagnati)

KAMENICE

ŠKRAPE

PONIKVE

SEDRENE BARIJERE

SIGE – ŠPILJSKI UKRAS

stalaktiti

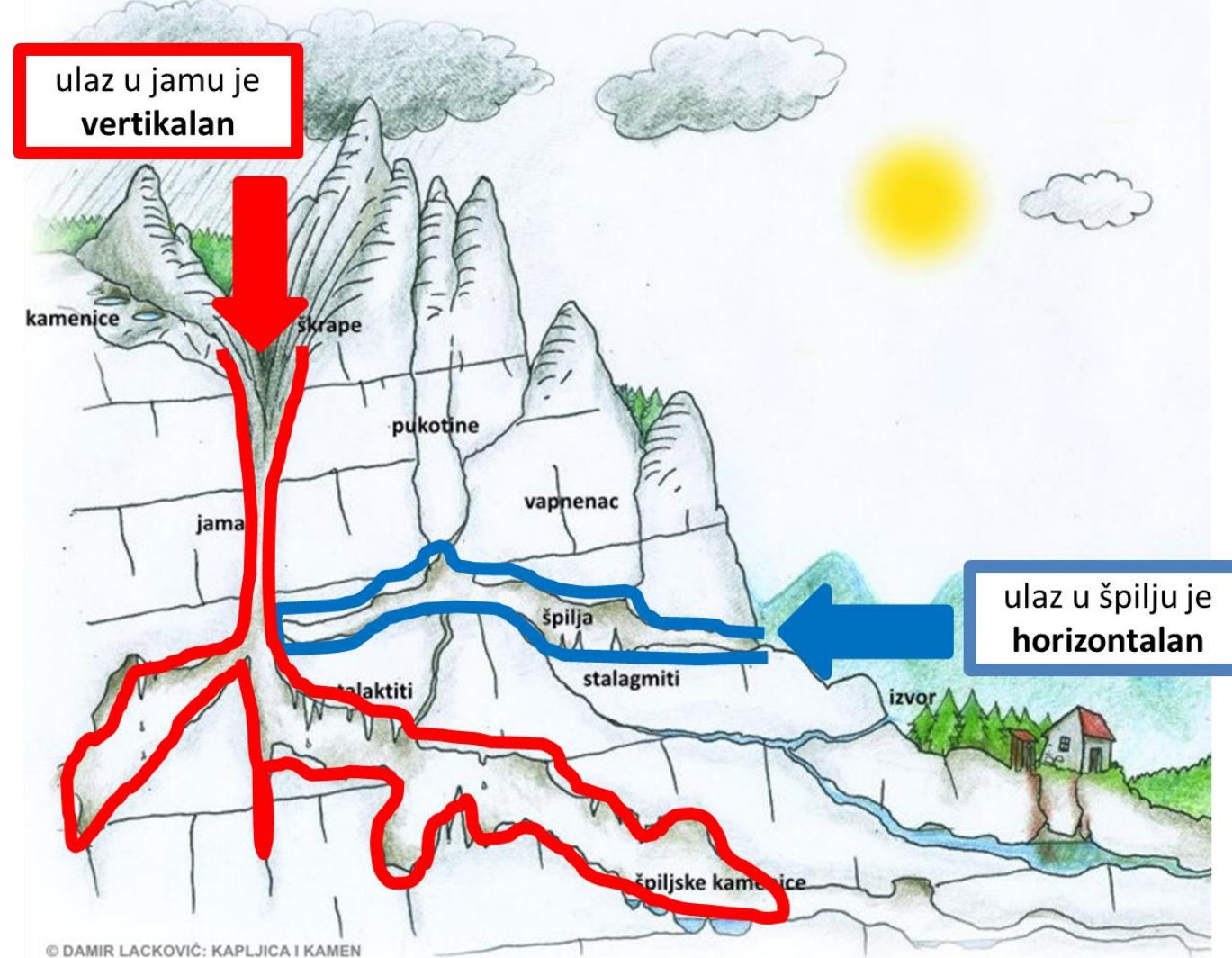
stalagnati

stalagmiti

KRŠKA POLJA

POLJE	NADMORSKA VISINA (m)	POVRŠINA (km ²)	REGIJA
Ličko polje (sustav od pet manjih polja)	565 - 590	465	Lika
Imotsko polje (u Hrvatskoj se nalazi 45 km ²)	248 - 283	95	Dalmacija, Hercegovina
Gacko polje	425 - 481	80	Lika
Krbavsko polje	626 - 740	67	Lika
Sinjsko polje	295 - 301	64	Dalmacija
Ogulinsko polje	323	63	Gorski kotar, Lika, Kordun
Petrovo polje	260 - 330	57	Dalmacija
Vrgoračko polje	59 - 66	37	Dalmacija
Dicmo	315 - 319	35	Dalmacija
Kosovo polje	200 - 300	34	Dalmacija

Špilje i jame

OBALNI RELJEF

- prisutan uglavnom na jadranskoj obali
- Jadranska obala nastala je prije **11 700 god** – potapanjem nižih dijelova reljefa nastali su **zaljevi i kanali**, a viši dijelovi su postali **otoci**
- zbog kratkog vremena valovi nisu još stigli oblikovati **klifove** na obali
- rijeke su oblikovale **deltu** (Neretva) i **kanjone** (Cetina, Zrmanja i Krka)

RIJEČNI RELJEF

- najčešći oblik reljefa u panonsko-peripanonskom dijelu Hrvatske
- rijeke svojim djelovanjem stvaraju **naplavne ravni (polje), meandre, riječne terase, riječne otoke, mrtvaje...**
- najniži dijelovi poloja su **močvare** – Lonjsko polje, Kopački rit, Crnac polje, Jelas polje, Crna mlaka

RELJEF – NIZINSKA ZEMLJA

- Hrvatska je pretežito nizinska zemlja – **79% površine ispod 500 m**
- **najviše planine** – Dinara, Plješevica, Velika Kapela, Risnjak, Velebit i Biokovo; u panonskoj Hrvatskoj – Žumberačko gorje, Medvednica i Ivanščica
- **najviši vrh** – **Dinara** – 1 831 m
- Biokovo – **Sveti Jure** – 1762 m
- Velebit – **Vaganski vrh** – 1757 m

Visinska zona	Udio visinske zone	Naseljenost zone
0 – 200 m	54%	79%
200 – 500 m	25%	85%
500 – 1000 m	17%	2%
1000 – 1831 m	4%	0%

RELJEF HRVATSKE

KRŠKA POLOJI

The background image shows a vast, choppy sea in the foreground, leading to a range of mountains. The mountains are partially obscured by low-hanging clouds or fog, creating a misty atmosphere. The peaks are rugged and rocky, with some areas showing signs of vegetation. A small, dark silhouette of a lighthouse or a similar structure stands on a rocky outcrop in the middle ground, adding to the sense of scale and isolation.

Klimatska obilježja Hrvatske

KLIMATSKI FAKTORI (MODIFIKATORI)

– na klimatska obilježja Hrvatske najviše djeluju **3 klimatska faktora** (modifikatora):

1. GEOGRAFSKA ŠIRINA

– umjerene geografske širine (od 42° do 46° s.g.š.)

2. ODNOS KOPNA I MORA

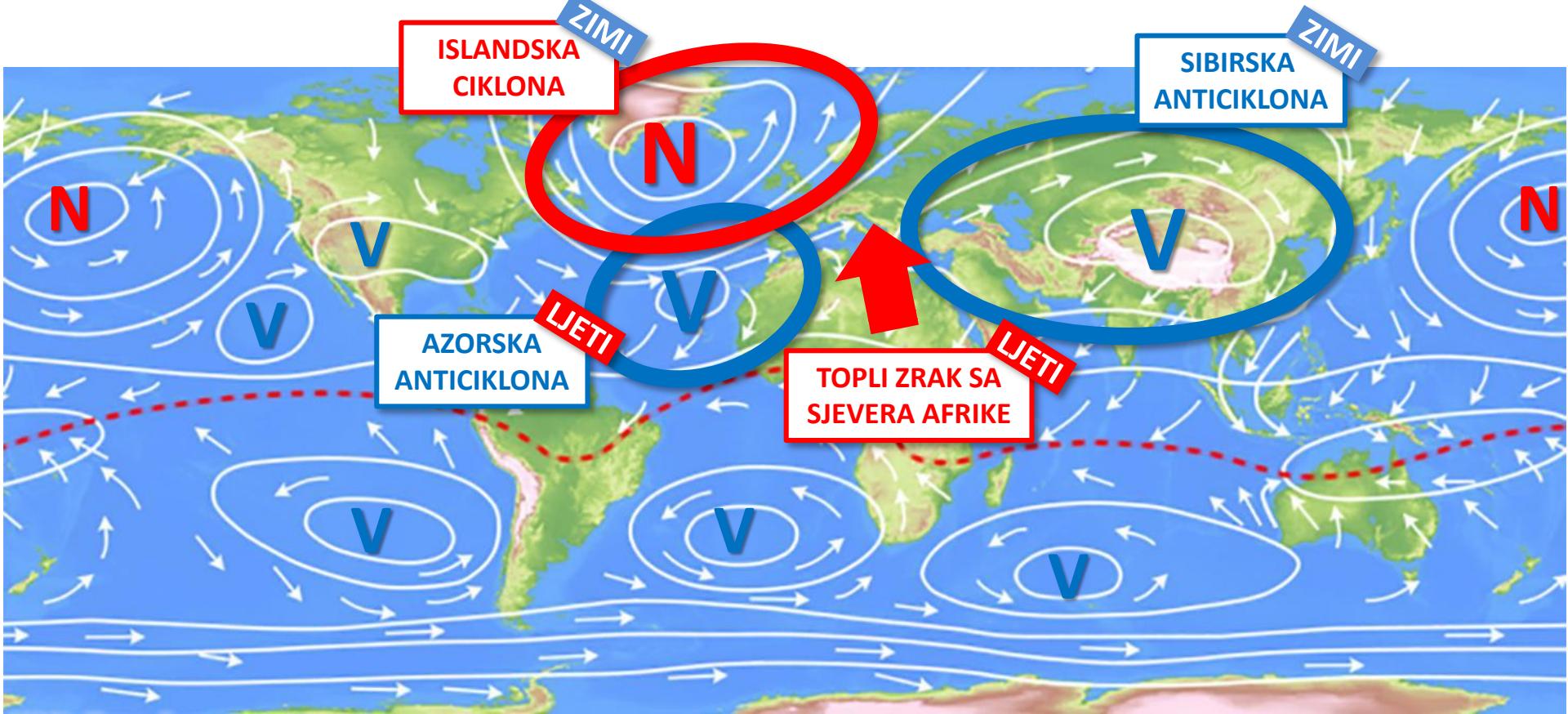
– utjecaj Sredozemnog mora i Atlantika (zračne mase – ciklone i anticiklone, Golfska struja)

3. RELJEF

– pružanje reljefa (obala i Panonska nizina)

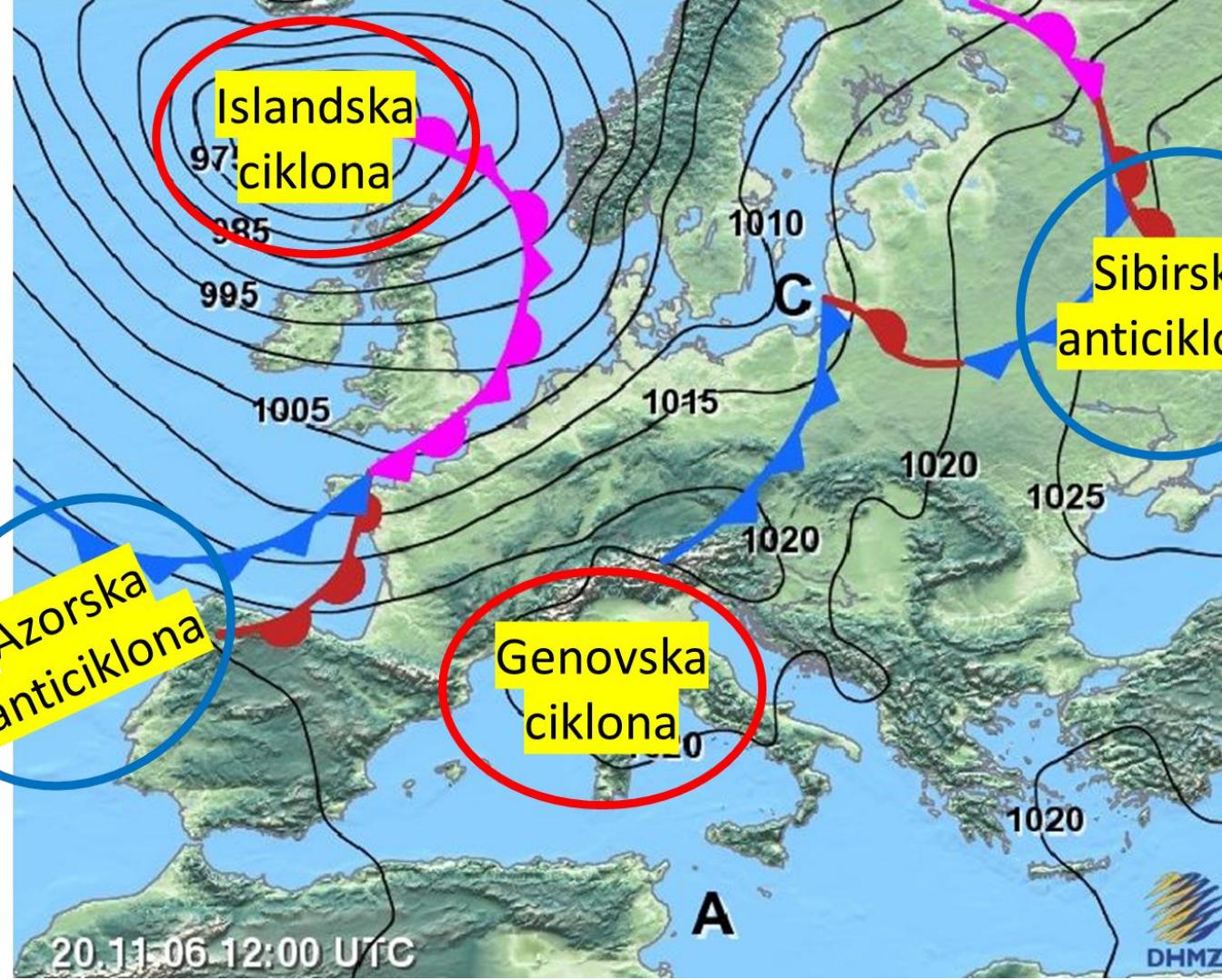
ZRAČNE MASE – CIKLONE I ANTICIKLONE

- **zračne mase** koje utječu na vrijeme u Hrvatskoj:
- **ciklone** – nastaju nad oceanima i donose **kišovito i nestabilno vrijeme**
 - **Islandska ciklona** (zimi)
 - **Genovska ciklona**
- **anticiklone** – donose **stabilno vrijeme bez naoblake**
 - **Azorska anticiklona** (ljeti)
 - **Sibirska anticiklona** (zimi)
- ljeti na naše područje pristiže **vruća zračna masa sa sjevera Afrike** – donosi ljetne vrućine

N – niski tlak zraka (**ciklona**) – ispod 1013 hPa

V – visoki tlak zraka (**anticiklona**) – iznad 1013 hPa

20.11.06 12:00 UTC

UTJECAJ RELJEFA NA KLIMU I VRIJEME

PANONSKA NIZINA

CIKLONI
SA ZAPADA

ALPE

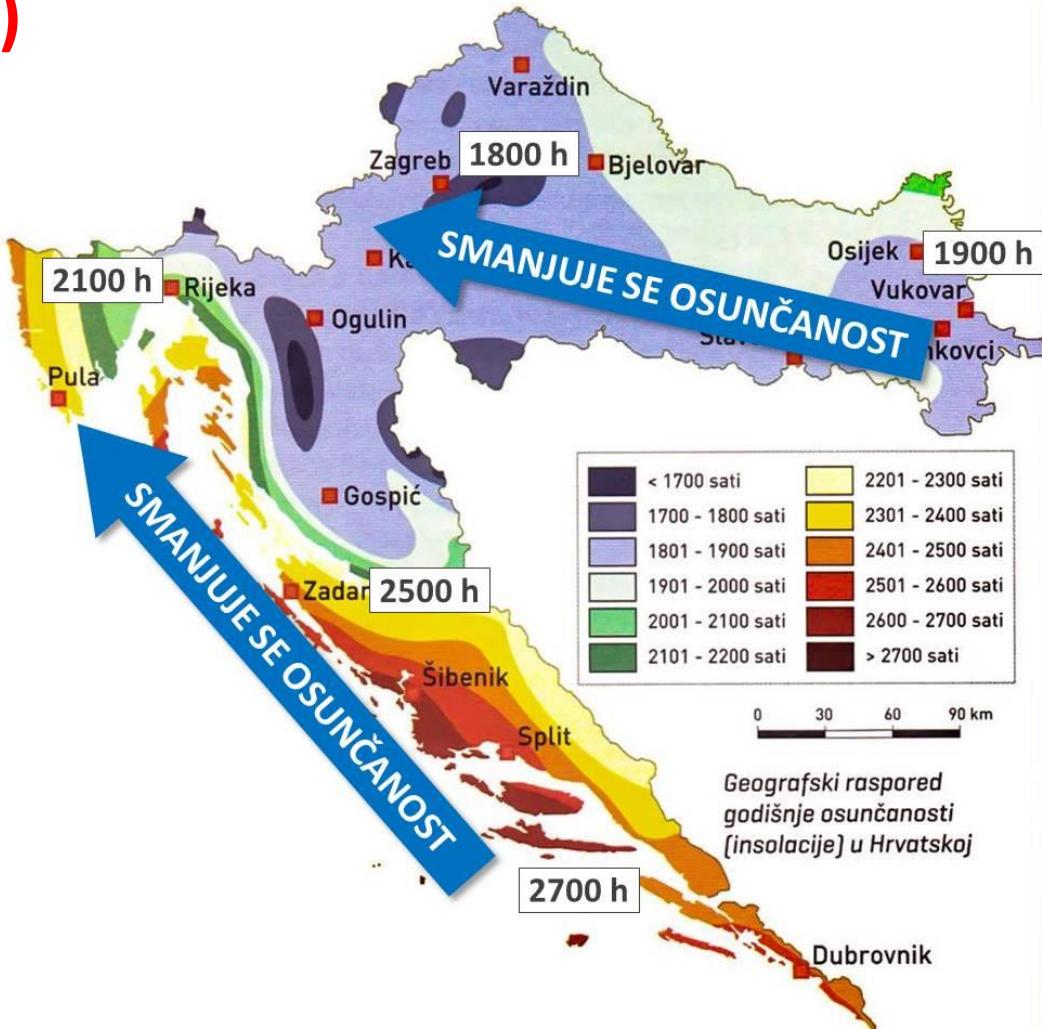
HLADNI ZRAK

- hladan zrak zaustavlja se iznad panonsko – peripanonskog dijela (**Panonska nizina**)
- Dinaridi sprječavaju utjecaj Jadranskog mo
- Alpe sprječavaju prodor ciklona sa zapada

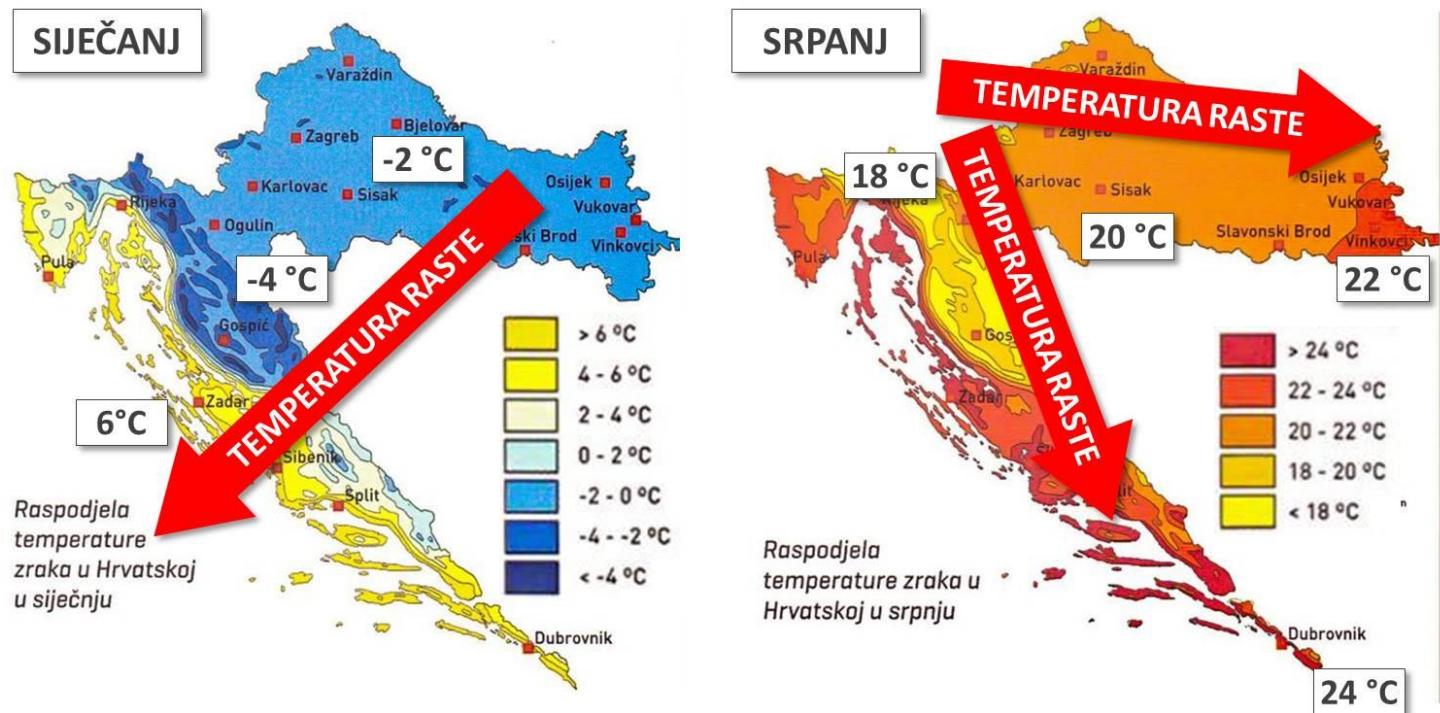
INSOLACIJA (OSUNČANOST)

- **insolacija** – broj sunčanih sati godišnje
- smanjuje se od juga prema sjeveru (primorska Hrv.) i od istoka prema zapadu (panonska Hrv.) – najviše sunčanih sati ima Hvar

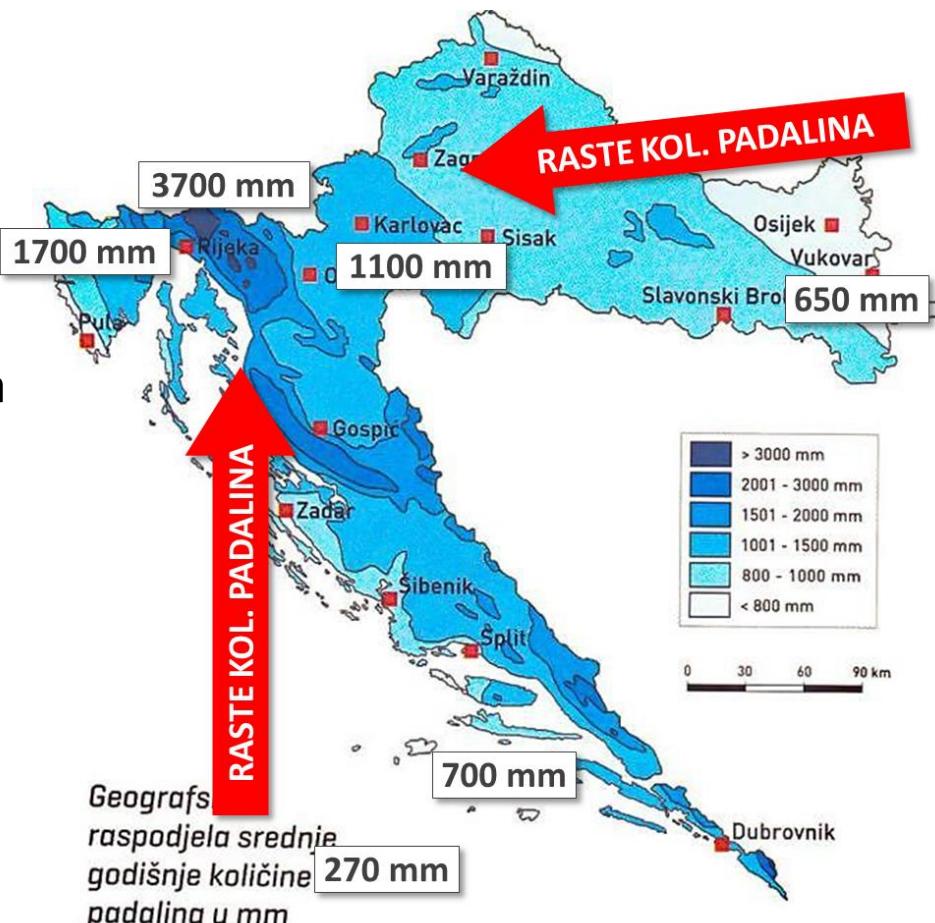
SREDNJE SIJEČANSKE I SRPANSKE TEMP. ZRAKA (°C)

- temperature rastu od kopna prema obali i od zapada prema istoku
 - utjecaj **kontinentalnosti** – istočni dio panonske Hrv. ima više temp. od zapadne
 - najniže temp. u gorskim dijelovima

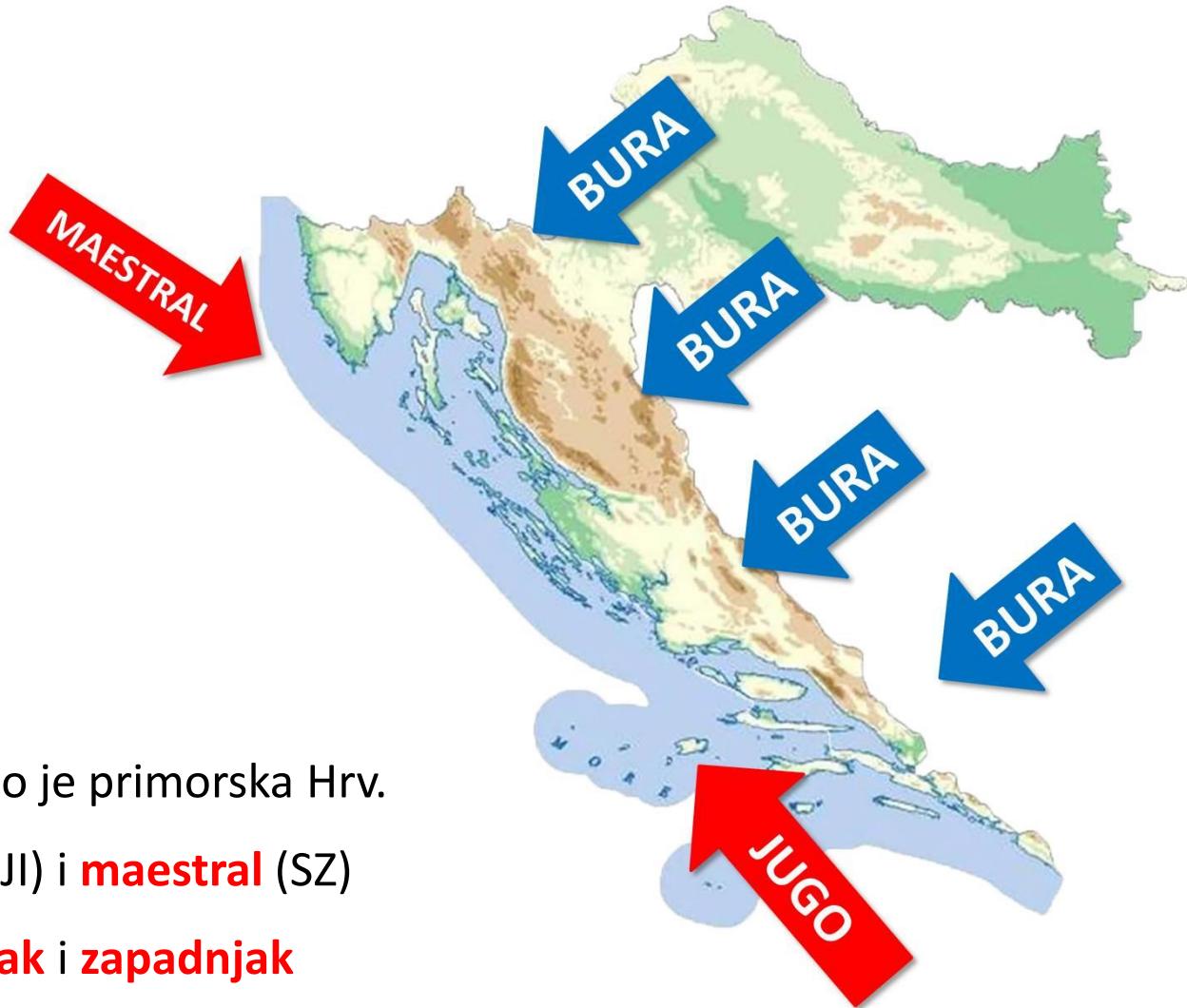

SREDNJA GODIŠNJA KOLIČINA PADALINA (mm)

- količina padalina – izražava se u mm
- padaline donose ciklone – **Islanska** i **Genovska**
- najviše padalina imaju gorski predjeli (*Risnjak* – 3700 mm), a najmanje pučina (*Palagruža* – 270 mm) i istočni dijelovi panonske Hrv. (*Vukovar* – 650 mm)
- količina padalina se smanjuje od zapada prema istoku i od kopna prema obali

VJETROVI

- **vjetrovi** – najvjetrovitiji dio je primorska Hrv.
- na obali – **bura** (SI), **jugo** (JI) i **maestral** (SZ)
- u unutrašnjosti – **sjevernjak** i **zapadnjak**